

Lausuntoluonnos

Suomussalmen kunta

Lausunto Kainuun maakuntasuunnitelmasta 2045, maakuntaohjelmasta 2026–2029 sekä sen ympäristöselostuksesta

Suomussalmen kunta kiittää mahdollisuudesta lausua Kainuun maakuntasuunnitelman 2045 ja maakuntaohjelman 2026–2029 luonnoksista sekä niihin liittyvästä ympäristöselostuksesta.

Maakuntasuunnitelma 2045 (luonnos)

Suomussalmen kunta pitää maakuntasuunnitelman 2045 luonnosta kunnianhimoisena ja kokonaisuutena hyvin linjassa myös kunnan omien strategisten tavoitteiden kanssa. Kuntastrategiaamme vastaavat painotukset näkyvät suunnitelmassa selkeästi: elinvoiman vahvistaminen, muuttovoitto, monipaikkaisuus sekä vetovoimaiset kulttuuri- ja liikuntapalvelut. Positiivisuuteen, yhdenvertaisuuteen ja kestävään kehitykseen perustuva arvopohja tukee kuntamme linjauksia identiteetistä, yhteisöllisyydestä ja hyvinvoinnista. Itärajan merkityksen ja kokonaisturvallisuuden vahva esiintuonti on Suomussalmelle erityisen tärkeä ja kannatettava. Samalla kuitenkin korostamme, että raja-alueiden elinvoiman turvaaminen ei saa jäädä strategisen tason kirjaukseksi, vaan se on vietävä konkreettisiin toimenpiteisiin niin valtiollisella kuin EU-tasollakin.

Maakuntaohjelma 2026–2029 (luonnos)

Maakuntaohjelma on sisällöltään kattava ja siinä on onnistuneesti tunnistettu Kainuun kriittiset menestystekijät. Elinkeinopolitiikan tavoitteet, kuten investointien houkuttelu, jalostusasteen nosto, datakeskustoimialan vahvistaminen ja kiertotalouden edistäminen, tukevat kunnassamme vireillä olevia kehityshankkeita. Koulutukseen ja osaamiseen liittyvät toimenpiteet ovat kannatettavia, ja Suomussalmi painottaa, että myös toisen asteen ja ammatillisen koulutuksen turvaaminen haja-asutusalueilla on välttämätöntä. Työvoiman saatavuuden varmistaminen, kansainvälisen työvoiman vastuullinen rekrytointi ja kotouttamisen tukeminen ovat kunnalle käytännön arkea, ja niiden toteuttaminen vaatii konkreettista resurssitukea valtiolta ja maakunnalta.

Maakuntaohjelma tunnistaa matkailun ja monipaikkaisuuden merkityksen, mikä on Suomussalmelle erityisen tärkeää, sillä kunnallamme on vahvat luontoon ja kulttuuriin perustuvat vetovoimatekijät. Ohjelmassa korostuvat kaivannais- ja teknologiateollisuus, mikä on perusteltua, mutta lausunnossamme haluamme painottaa, että luontoon ja matkailuun liittyvät elinkeinot on nostettava yhtä vahvasti osaksi Kainuun tulevaisuutta.

Saavutettavuuden osalta korostamme erityisesti Kainuun rautatieverkon sähköistämisen kiireellisyyttä, sillä tämä on sekä aluetalouden että ympäristövastuun kannalta keskeinen toimenpide. Lisäksi pidämme tärkeänä, että rautatieverkon käyttötapoja monipuolistetaan siten, että se mahdollistaa uusien raaka-ainevirtojen kuljettamisen sekä henkilöliikenteen kehittämisen. Suomussalmen näkökulmasta Vaaralinjan kehittäminen on erityisen tärkeää, ja esitämme, että Vaaralinjan tulisi olla pääosin käytössä vuonna 2045, mikä olisi linjassa maakuntasuunnitelman pitkän aikavälin vision kanssa.

Maakuntaohjelma 2026–2029 ympäristöselostus

Ympäristöselostus tuo esille luonnonvarojen kestävästä käytöstä, monimuotoisuuden turvaamisen ja ilmastovastuun. Suomussalmen kunta pitää tärkeänä, että Helmi-ohjelman kaltaiset hankkeet, joissa olemme olleet mukana, tunnustetaan vaikuttavina esimerkkeinä ja että niille turvataan jatkorahoitus ja riittävä resursointi.

Suomussalmen kunta näkee tärkeänä, että maakunnallisessa kehittämisessä huomioidaan metsien kestävä käyttö kokonaisuutena: metsät ovat samanaikaisesti merkittävä elinkeinon perusta, luonnon monimuotoisuuden turvaaja sekä matkailun ja virkistystyksen voimavara. Tämä tasapainoinen näkökulma mahdollistaa sen, että metsät tukevat alueen elinvoimaa ja asukkaiden hyvinvointia.

Yhteenveto

Suomussalmen kunta kannattaa maakuntasuunnitelman 2045, maakuntaohjelman 2026–2029 ja ympäristöselostuksen hyväksymistä. Asiakirjat tukevat maakunnan elinvoimaa ja ovat linjassa kunnan oman strategian kanssa. Kuntamme on parhaillaan päivittämässä omaa strategiaansa, ja siinä on tunnustettu hyvin samansuuntaisia tavoitteita kuin nyt esitetyissä maakunnallisissa asiakirjoissa. Pidämme tätä hyvänä suuntana ja näemme vahvuutena sen, että kunnilla ja maakunnalla on laajasti yhteisiä tavoitteita.

Lausunnossamme korostamme, että maakuntaohjelman tavoitteet ovat kunnille tärkeitä, mutta niiden toteuttaminen vaatii turvattua valtion ja EU:n rahoitusta. Kunnille ei saa jäädä pelkkiä vastuita ilman rahoituspohjaa. Itärajan erityisasema on huomioitava myös käytännön toimenpiteissä ja rahoituksessa, sillä rajan elinvoima on koko Suomen turvallisuuskysymys. Kuntien ja maakunnan välinen tiivis yhteistyö on ohjelmien onnistumisen edellytys, ja kunnille on turvattava riittävät resurssit toteuttaa ohjelmien linjauksia. Lisäksi pidämme erityisen tärkeänä, että rautatieverkon sähköistämiseen, sen monipuoliseen käyttöön ja Vaaralinjan kehittämiseen sitoudutaan pitkäjänteisesti niin, että Vaaralinja olisi pääosin käytössä vuonna 2045.

Suomussalmen kunta on valmis edistämään ohjelman linjauksia yhdessä muiden Kainuun kuntien, Kainuun liiton, valtionhallinnon ja elinkeinoelämän kanssa.